

BURHANETTİN DURAN

New York'tan Berlin'e stratejik notlar

Başkan Erdoğan'ın devlet ziyareti için dünden itibaren [Berlin](#)'deyiz. Bu ziyaretle Türkiye ve [Almanya](#) arasında başlayan normalleşmenin hız kazanması hedefleniyor. İki tarafta da gerilimleri bitirerek karşılıklı güveni tamir etme ve işbirliğini geliştirme iradesi var. Son iki üç yılın tortuları aşılabilirse Ankara-Berlin arasında yeni bir "**stratejik ortaklık**" şekillenebilir. Bunun temel sebebi aslında ABD Başkanı [Trump](#) ve Erdoğan'ın peş peşe yaptığı BM Genel Kurul konuşmalarında bulunabilir. Sundukları "**uluslararası sistemin geleceği**" vizyonlarındaki farktan anlaşılabilir.

Trump iç kamuoyuna hitap eden bir konuşma yaptı. Kendini "**en başarılı yönetim**" ilan etmesi ise kahkahalarla karşılandı. Ancak bu arada Amerikan istisnacılığının yeni bir versiyonu olan "**Önce Amerika**" sloganının içeriğini netleştirdi. ABD'nin egemenliğini vurgulayarak "**küreselleşme ideolojisini**" reddettiklerini, "**vatansızlık doktrinini**" kabul ettiklerini açıkladı. Bu doktrin uluslararası kuruluşların ve çok taraflı anlaşmaların radikal şekilde gözden geçirilmesine dayanıyor. Trump'ın, Uluslararası Ceza Mahkemesi, UNESCO ve BM İnsan Hakları Konseyi'ne yaptığı sert eleştiriler sadece son örnekler. Hızını alamayan Trump ayrıca, BM'yi oluşturan her millete de egemenlik ve bağımsızlık önerisinde bulundu. Kuzey Kore liderine teşekkür ederken İran ve Venezuela'yı hedef tahtasına koydu. Diğer bir eleştirisi de Almanya'ya yönelikti.

Trump, Polonya'yı Rusya'ya bağımlılıktan kurtulmak için Baltık boru hattını kurmaya yönelmekle övdü. Almanya'nın mevcut gidişatı değiştirmedikçe Rus enerjisine tümüyle bağımlı olacağını iddia etti. Erdoğan ise konuşmasında, Güvenlik Konseyi'nin "**dönüşümlü üyelik**" şeklinde reforme edilmesini istemekle yetinmedi. Gelir adaletsizliğine, terörle mücadeledeki sorunlara ve mültecilere insani yaklaşımın önemine değindi. Türkiye'nin küresel insani diplomasi çabalarını anlattı. Dahası, dünya milletlerini "**adil bir küresel yönetim sistemi**" kurmaya çağırdı. Bu çağrı BM sisteminin Somali'den Suriye'ye aciz kaldığı dramlarda rol almasını isteyen olumlu bir öneri içeriyor. Trump'ın bencil vatansızlık doktrinini karşısında Erdoğan küresel insani sorumluluktan ve dünya ölçeğinde "**adalet dairesini**" kurma ihtiyacından söz etti. Ticaret savaşlarına ve korumacı politikaların yaygınlaştırılmasına karşı çıktı. Dünya Ticaret Örgütü, G 20 ve AB ile yürüyen Gümrük Birliği'ne desteğini açıkladı. İşte 73. Genel Kurul konuşmaları gösterdi ki Washington, II. Dünya Savaşı öncesinin dış politika kodlarına geri dönüyor. Trump'ın Berlin'e yönelik enerji bağımlılığı eleştirisi meselenin sadece bir yüzü. Diğer yüzünde de Berlin-Washington ticaretindeki fazlanın verdiği rahatsızlık bulunuyor. Dolayısıyla, Trump'ın "**zenginliğimizi yağmalatmayacağız**" tehditlerinin muhataplarından biri de Almanya. Artık görülüyor ki, Transatlantik ittifakı da yapısal olarak değişmek zorunda. Ve ABD'nin bu tercihi, Trump gitse kolaylıkla değişmeyecek. Bu yüzden ABD Avrupa ilişkileri artık eskisi gibi olmayacak. Washington, Ortadoğu politikalarında Avrupalı müttefiklerinin ne kadar

etkileneceğini umursamayacak. Trump'ın önümüzdeki aylarda uygulamaya koyacağı yeni İran ambargoları ve Filistin'e dayatacağı "**Yüzyılın barışı**" Avrupa ve Türkiye için de yeni sorunlar demek. İran ambargosunu aşmak için dolar dışında yeni bir finansal mekanizma kurma arayışı gibi. Ve Almanya'nın Rusya'yı dengelemek için Türkiye'ye şiddetle ihtiyacı var.

İşte bu karşılıklı ihtiyaçlar sebebiyle Erdoğan Berlin'e gelirken ikili ilişkilerde yeni bir sayfa açılmasını istedi. Frankfurter Allgemeine Zeitung'daki makalesinde yeni küresel olaylar karşısında ortak tehditlere odaklanmayı önerdi. Terör tehdidi (FETÖ, PKK ve DHKP-C), mülteci sorunu, ticaret savaşları, merkantilizm ve aşırı sağın yükselişi ile birlikte mücadeleye çağırdı. Demem o ki, "**stratejik ortaklık**" tabiri yeni dönemde Ankara-Berlin hattı için daha uygun bir ifade olabilir.

Yasal Uyarı: *Yayınlanan köşe yazısı/haberinin tüm hakları Turkuvaz Medya Grubu'na aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberinin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz. Ayrıntılar için lütfen tıklayın.*

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

Tüm Yazıları >

- > **Erdoğan ve Trump'ın BM yaklaşımı (22.9.2018)**
- > **İdlib mutabakatı stratejik bir eşik (21.9.2018)**
- > **Bölgesel denklemden Soçi görüşmesi (18.9.2018)**

